Рег. № 93-3-511/07.07.2026

Класификация на информацията:
Ниво 0, TLP-WHITE

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Заместник-министър на земеделието и храните

X

ОДОБРИЛ,

X

ПЛАМЕН АБРОВСКИ
Министър

ДО
МИНИСТЪРА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
Г-Н ПЛАМЕН АБРОВСКИ

ДОКЛАД

от Янислав Янчев – заместник-министър на земеделието и храните

Относно: Наредба за условията и реда за предоставяне на спешна финансова помощ на земеделски стопани, отглеждащи слънчоглед и царевица

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

На основание чл. 7а от Закона за нормативните актове и чл. 39 от Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз, внасям за издаване Наредба за условията и реда за предоставяне на спешна финансова помощ на земеделски стопани, отглеждащи слънчоглед и царевица.

Причини, които налагат приемането на акта

На 18 април 2026 г. влезе в сила Регламент за изпълнение (ЕС) 2026/847 на Комисията от 16 април 2026 година за предоставяне на спешно финансово подпомагане за селскостопанските сектори, засегнати от неблагоприятни климатични явления в България, Естония и Унгария, в съответствие с Регламент (ЕС) № 1308/2013

на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L, 2026/847, 17.04.2026 г.) (Регламент за изпълнение (ЕС) 2026/847), съгласно който на посочените държави членки се предоставя помощ от Европейския Съюз за осигуряване на извънредно подпомагане на земеделските производители за сериозните щети от интензивни суши и горещини и произтичащата от тях загуба на доходи, застрашаваща икономическата жизнеспособност на земеделските стопанства. Определеният за Република България бюджет от Европейския фонд за гарантиране на земеделието е в размер на 7 400 000 евро, като се допуска предоставяне на допълнително национално финансиране до 200% от европейските средства.

Съгласно разпоредбата на член 1, параграф 3 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2026/847 допустими за подпомагане са културите слънчоглед и царевица.

По данни на Националния институт по метеорология и хидрология, представени в анализ към писмо до Европейския комисар по земеделие и храни с регистрационен индекс 99-178 от 06.10.2025 г., през втората половина на юни, юли и август развитието на земеделските култури, в т.ч. на слънчогледа и царевицата, протича при горещо време и задълбочаващ се дефицит на почвена влага.

Високите юлски температури и дефицита на влага водят до увеличаване на дела на изсъхналите посеви царевица и силно редуциране на добивите от слънчоглед.

През юли и август валежите в земеделските райони са около и под месечните норми, като на много места са регистрирани количества до 25 l/m2 – крайно недостатъчни за осигуряване на необходимата почвена влажност при пролетните култури. В комбинация с високите температури това води до изчерпване на почвените влагозапаси в 50 и в 100 cm слой. Налице е екстремално и силно почвено засушаване на територията на страната, съчетано с температурен стрес.

От приложното поле на извънредната мярка следва да бъдат изключени площите със слънчоглед и царевица, за които е било осигурено напояване посредством сключени договори с „Напоителни системи" ЕАД за доставка на вода за напояване за поливен сезон 2025 г.

Предвид изискването на Регламент за изпълнение (ЕС) 2026/847 за избягване на свръхкомпенсиране, следва от предоставяне на спешната финансова помощ да бъдат изключени и площите със слънчоглед и царевица, за които е предоставена държавна помощ „Помощ за компенсиране на щетите по земеделските култури, причинени от неблагоприятни климатични събития, които могат да бъдат приравнени на природни бедствия" с номер SA.104672 (2022/N) за щети от суша, настъпили през 2025 г.

Предвижда се финансовата помощ, изчислена посредством единна ставка за хектар, да бъде предоставена на земеделските стопани за площите им със слънчоглед и царевица, които са установени като най-силно засегнати от интензивни суши и горещини през 2025 г. въз основа на посочените по-горе съображения.

С оглед определяне на условията и реда за предоставянето на спешна финансова помощ на земеделските стопани в Република България и приемане на

мерки на национално ниво за прилагане на цитирания по-горе регламент, е необходимо да бъде издаден подзаконов нормативен акт.

На 12 юни 2026 г. за обществена консултация беше публикуван проект на наредбата, който предвиждаше спешна помощ да бъде предоставена на земеделските стопани, отглеждащи царевица и слънчоглед, чиито площи попадат на територията на общините, в които е отчетена степен на засушаване „Катастрофална". След получени становища от Националната асоциация на зърнопроизводителите и Асоциация на земеделските производители в България, проектът на наредба е преработен и предоставянето на спешна помощ няма да бъде ограничавано по общини, тъй като екстремните климатични условия през лятото на 2025 г. са засегнали стопани от цялата страна.

Цели

Създаване на национална правна рамка за предоставянето на спешна финансова помощ на земеделските стопани, засегнати от продължителното горещо и сухо време оказа силно отрицателно въздействие върху производството на слънчоглед и царевица през 2025 г. и обезпечаване на тяхната икономическа жизнеспособност.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба

От Европейския фонд за гарантиране на земеделието е осигурен финансов ресурс в размер на 7 400 000 евро. Съгласно чл. 1, параграф 9 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2026/847 към него могат да бъдат добавени средства от националния бюджет в размер до 200 %, което представлява 14 800 000 евро.

Очаквани резултати от прилагането на акта

Изплащане на помощта от Европейския фонд за гарантиране на земеделието на допустимите заявители до 30 септември 2026 г., а при наличие на средства в бюджета на ДФЗ – допълнително национално финансиране до 31 декември 2026 г.

Компенсиране на българските земеделски производители на слънчоглед и царевица, които са пострадали от неблагоприятни климатични явления за щети от интензивни суши и горещини през 2025 г.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз

Наредбата не съдържа разпоредби, транспониращи актове на Европейския съюз, поради което не е приложена таблица на съответствието с правото на Европейския съюз.

Информация за проведените обществени консултации

На основание чл. 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове проектите на

наредба и доклад (мотиви) са публикувани за обществена консултация на интернет страницата на Министерството на земеделието и храните и на Портала за обществени консултации със срок за предложения и становища 30 дни.

В изпълнение на чл. 26, ал. 5 от Закона за нормативните актове справката за отразяване на постъпилите предложения и становища от обществената консултация, заедно с обосновка за неприетите предложения е публикувана на интернет страницата на Министерството на земеделието и храните и на Портала за обществени консултации.

Проектът е съгласуван в съответствие с Правилата за изготвяне и съгласуване на проекти на актове в системата на Министерството на земеделието и храните. Направените целесъобразни бележки и предложения са отразени.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

Във връзка с гореизложеното и на основание чл. 7а от Закон за нормативните актове и чл. 39 от Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз, предлагам да одобрите приложената Наредба за условията и реда за предоставяне на спешна финансова помощ на земеделски стопани, отглеждащи слънчоглед и царевица.

Приложение:
1. Наредба за условията и реда за предоставяне на спешна финансова помощ на земеделски стопани, отглеждащи слънчоглед и царевица;
2. Справка за отразяване на постъпилите становища от вътрешноведомственото съгласуване;
3. Постъпилите становища от вътрешноведомственото съгласуване;
4. Справка за отразяване на постъпилите предложения и становища от обществената консултация;
5. Постъпилите предложения и становища от обществената консултация.

X

ЯНИСЛАВ ЯНЧЕВ
Заместник-министър